

Тема 11. Аналіз прибутків та рентабельності на підприємствах туристичної сфери

План практичного заняття

1. Економічні підходи до характеристики прибутку підприємства: залежно від виду діяльності, порядку визначення, методики оцінки, мети визначення.
2. Показники вимірювання прибутковості та рентабельності туристичних підприємств.
3. Фактори, що впливають на формування прибутку підприємств туристичної сфери в цілому та по окремих видах діяльності (окремих господарських операціях).
4. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу фінансового результату підприємств туристичної сфери. Інформаційне забезпечення аналітичної роботи.
5. Методичні підходи до розробки плану (прогнозу) формування фінансового результату (прибутку) підприємств туристичної сфери.
6. Методи планування можливого прибутку підприємств туристичної сфери в цілому та по окремих джерелах формування.

Ключові слова та поняття:

Прибуток, функції прибутку, балансовий прибуток, чистий прибуток, економічний прибуток, рентабельність, методи планування прибутку, механізм розподілу прибутку, виробничий розвиток, соціальний розвиток, споживання власників, резервування.

Завдання до практичного заняття

Задача 1.

Визначити рентабельність роботи тур оператора, рентабельність комісійної винагороди тур агента, рентабельність фонду оплати праці та рентабельність використання трудових ресурсів за 2 роки. Дані для розрахунку наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Показники	Вихідні дані	
	2014 рік	2015 рік
1	2	3
Чистий дохід, грн.	200130	225600
Собівартість реалізованих послуг, грн.	90780	98750
Адміністративні витрати, грн.	13200	10400
Витрати на збут, грн.	21300	28700
Дохід від фінансової діяльності, грн.	20500	15400

Фінансові витрати, грн.	10250	8600
Комісійна винагорода тур агентам, грн.	98780	110400
Середньооблікова чисельність працівників, грн.	300	285
Середньомісячна заробітна плата, грн.	2500	2500

Задача 2

Визначити показники рентабельності туристичного підприємства: рентабельність майна, власного капіталу, основних фондів, оборотних активів, обсягу продаж за 2 роки (табл.2). Зробити висновки.

Таблиця 2

Вихідні дані, тис. грн.

Показники	Період, роки	
	2014 рік	2015 рік
Дохід (виручка) від реалізації послуг	985,6	1232,4
Собівартість реалізованих послуг	541,2	674,5
Адміністративні витрати	45,7	37,8
Витрати на збут	12,3	25,9
Надзвичайні витрати	22,8	54,2
Вартість майна підприємства	976,8	1020
Величина власних коштів підприємства	654,7	754,3
Оборотні активи	740,5	776,5
Основні фонди на початок поточного року	235,2	240,8
Основні фонди на кінець поточного року	240,8	231,5

Задача 3

Провести факторний аналіз рентабельності сукупних активів туристичного підприємства, використовуючи модель «Дюпон». Визначити вплив факторів і зробити висновки щодо покращення показника рентабельності, якщо:

Показники	Період часу	
	плановий	фактичний
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн.	640	590

Виручка від реалізації тур послуг, тис. грн.	5210	5150
Сукупні активи підприємства, тис. грн.	7500	7800

Задача 4

Провести факторний аналіз валового прибутку і рентабельності продукції (послуг) підприємства за системою «директ-кастинг». Провести аналіз впливу факторів на показник рентабельності послуг (табл. 3). Зробити висновки.

Таблиця 3

Вихідні дані

Показники	Період часу	
	плановий	фактичний
Обсяг реалізації послуг, од.	2570	2211
Ціна реалізації одиниці послуги, грн.	2100	1800
Собівартість одиниці послуги, грн.	1750	1550
Питомі змінні витрати, грн.	135	120
Загальна сума постійних витрат, тис. грн.	820	770

Задача 5

Провести оцінку фінансового стану туристичного підприємства за 2 роки (табл. 4). Зробити висновки.

Таблиця 4

Вихідні дані

Показники	Минулий рік	Звітний рік
1	2	3
Власні джерела	95,5	120,3
Оборотні активи	14,2	15,3
Необоротні активи	25,7	26,2
Довгострокові зобов'язання	2,3	2,5
Короткострокові кредити банків	2,9	1,4
Баланс	40	41,5

Задача 6

Провести аналіз роботи ресторанного комплексу за показниками ліквідності балансу (табл. 5). Визначити інтервал захищеності. Зробити аналіз показників за два періоди.

Таблиця 5

Показники	Вихідні дані	
	Минулий рік	Звітний рік
Грошові кошти та їх еквіваленти	250,8	310,2
Короткострокові фінансові вкладення	55,2	60,2
Дебіторська заборгованість	280	210
Депозити	12,7	14,2
Готова продукція	620,5	680,5
Незавершене виробництво	5,2	5,7
Матеріали	220,4	285
Кредиторська заборгованість	680,3	600
Поточні зобов'язання за рахунками з бюджету	105,5	110,5
Короткострокові кредити банків	280	175
Інші поточні зобов'язання	210,5	250,3
Річний розмір витрат	3672	3816

Питання для самоконтролю

1. Прибуток як економічна категорія та узагальнюючий показник економічної ефективності господарської діяльності підприємств туристичної сфери.

2. Види та джерела утворення прибутку підприємств туристичної сфери.

3. Економічні підходи до характеристики прибутку підприємства: залежно від виду діяльності, порядку визначення, методики оцінки, мети визначення.

4. Поняття мінімального, цільового, нормального та максимального прибутку туристичних підприємств, методичні підходи до оцінки його розмірів.

5. Поняття рентабельності підприємств туристичної сфери.

6. Показники вимірювання прибутковості та рентабельності туристичних підприємств.

7. Фактори, що впливають на формування прибутку підприємств туристичної сфери в цілому та по окремих видах діяльності (окремих господарських операціях).

8. Вихідні передумови та зміст управління прибутком (фінансовим результатом) та рентабельністю підприємств туристичної сфери.

9. Структурно-логічна схема процесу управління фінансовими результатами та характеристика змісту окремих етапів роботи.

10. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу фінансового результату підприємств туристичної сфери.

11. Інформаційне забезпечення аналітичної роботи.

12. Структурно-логічна модель аналітичної роботи, характеристика сутності та інструментарію окремих етапів аналізу при позитивному та негативному фінансовому результаті.

13. Методичні підходи до розробки плану (прогнозу) формування фінансового результату (прибутку) підприємств туристичної сфери.

14. Поняття можливого та необхідного обсягу прибутку, методичні підходи до визначення їх обсягу.

15. Методи планування можливого прибутку підприємств туристичної сфери в цілому та по окремих джерелах формування.

16. Обґрунтування потреби туристичних підприємств по окремих напрямках використання прибутку: виробничий розвиток, соціальний розвиток, споживання власників, резервування тощо.

17. Порядок планування розподілу планового чистого прибутку підприємств туристичної сфери.